

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในฐานะที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การให้การศึกษาที่นอกจากจะเป็นการผลิตกำลังคนให้สามารถตอบสนองการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ยังเป็นการฝึกให้ผู้ศึกษาเกิดการเรียนรู้ทักษะ สามารถนำความรู้ไปปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยไม่เป็นปัญหาของสังคม

โรงเรียนเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งในการกล่อมเกลাজิตใจ และฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าต่อการพัฒนาประเทศ ตลอดระยะเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียน เด็กจะต้องประสบกับสภาพแวดล้อมและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมต่างๆที่จะมากระทบต่างๆอยู่เสมอ (มนตรี แสงวงศ์, 2537, หน้า 1) จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนในการจัดสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย เพื่อให้เด็กเกิดประสบการณ์และพัฒนาการในทุกด้าน การจัดสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนและการปลูกฝังจิตสำนึกของนักเรียน เพื่อจะเป็นเยาวชนที่ดีในอนาคตของประเทศชาติต่อไป

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่งของประเทศ เด็กที่มีคุณภาพจะนำไปสู่การเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม การเลี้ยงดูให้เด็กมีคุณภาพนั้น โรงเรียนถือเป็นแหล่งรวมของมวลประกอบที่สำคัญมากที่สุด การจัดประสบการณ์นั้นจะต้องเริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมระดับก่อนประถมศึกษา นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเด็กปฐมวัย เป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ และนับเป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุดช่วงหนึ่ง เพราะเป็นวัยของการวางรากฐานและเตรียมตัวเพื่อชีวิตด้วย

เด็กอายุระหว่าง 3-6 ขวบ จะเริ่มพัฒนาความสามารถพร้อมๆ กับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับในวัยนี้จะมีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลนั้นจนชั่วชีวิต ซึ่งองค์ประกอบที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งคือ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนมี

ความสำคัญต่อสุขภาพกายและจิตของนักเรียน และครูรวมทั้งบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนด้วย เพราะ บุคคลเหล่านี้ใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนประมาณวันละ 8-10 ชั่วโมง การได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ สะอาด สวยงาม และปลอดภัย จะทำให้คนที่อยู่มีความสุขมีผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น (เทพวาทย์ หอมสนิท, 2548, หน้า 20-26)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538) ตระหนักดีว่าปัญหา สภาพแวดล้อมกำลังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ และเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องร่วมมือกัน ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น จึงได้กำหนดนโยบายการประกันความปลอดภัย ซึ่งเน้นการจัด สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาดถูกสุขลักษณะ และมีความปลอดภัย นโยบายดังกล่าว ได้ ดำเนินงานด้านการจัดสภาพแวดล้อม ที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด และนักเรียนทุกคนต้องสัมผัส ตลอดเวลา เพราะนักเรียนใช้เวลาเรียนรู้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ซึ่งมี ผลช่วยทำให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีผลต่อการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม

ในปี 2544 กรมสามัญศึกษา (2544, หน้า 3) ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปกรมสามัญ ศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านคุณลักษณะ มาตรฐาน ด้านสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ควรมีลักษณะต่อไปนี้เป็นสังคัมแห่งการเรียนรู้ ยึดผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางของการพัฒนา มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน มีสื่อ เทคโนโลยี และทรัพยากรที่เพียงพอเหมาะสมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

จากแนวนโยบายดังกล่าว จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ในระบบ โรงเรียนที่พึง ประสงค์จะต้องมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตาม ศักยภาพ มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นให้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยมีนักเรียน ครู และผู้มี ส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็น สำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความรู้ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543, หน้า 11)

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา ที่จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมคือทุกสิ่งทุกอย่างที่ล้อมรอบตัวเรา ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นสสารและพลังงานได้แก่ ธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเราเป็น สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของผู้เรียนส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกาย สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม (วสันต์ ปัญญา, 2544, หน้า 9) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาคือสภาพที่เกิดจากผลกระทบหรือปฏิสัมพันธ์ของ

สิ่งแวดล้อมทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในสถานศึกษาต้องการการจัดสภาพแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพคือ ป้องกันไม่ให้สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่เป็นคุณค่าต่อสถานศึกษาถูกทำลายไม่ว่าจะเป็นสภาพ อากาศ ภูมิทัศน์ดิน น้ำ ต้นไม้ และพืช สภาพธรรมชาติยังไม่ถูกทำลายมลพิษด้านต่างๆ ยังอยู่ใน ระดับที่ไม่เป็นอันตรายหากหัวหน้าสถานศึกษาสภาพที่พึงประสงค์จะคงอยู่ได้นาน และการกำจัด การเสื่อมโทรมของสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาให้หมดไปเนื่องจากสถานศึกษาเป็นที่อาศัยของ คนเป็นจำนวนมาก ทรัพยากรและอาคารสถานที่จะถูกใช้อยู่ตลอดเวลาหากไม่มีการบริหารจัดการที่ ดีจะเกิดภาวะเสื่อมโทรมในหลายๆ ด้านสะสมมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นมลพิษด้านขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล น้ำเสีย เสียง กลิ่น อากาศเสีย รวมถึงสภาพแวดล้อมของสังคมหากไม่มีการกำจัด ปรับปรุงแก้ไข ความเสื่อมโทรมเหล่านี้จะสร้างปัญหาและบั่นทอนคุณภาพชีวิตของทุกคนที่อยู่ใน สถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง และสร้างหรือพัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีคุณภาพที่เหมาะสมซึ่งเป็น ภาระหน้าที่ที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา นั้นจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย สภาพแวดล้อมแต่ละประเภทที่พึงประสงค์ให้ทุกฝ่าย เข้าใจชัดเจน ดังนั้น การพัฒนาอาคารสถานที่ สาธารณูปโภค สุขภาพอนามัย การบริหารจัดการ การ ทำงานและระบบสังคมในสถานศึกษาต้องกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผน ดำเนินการตามแผน ติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน แล้วให้คงอยู่ ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมที่พึงประสงค์เมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมจะเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว หากไม่มีระบบดูแลรักษาที่ถูกต้องผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ สร้าง แนวคิด และวิธีการที่เหมาะสมมอบหมายความรับผิดชอบและติดตามดูแลการสนับสนุนอย่าง ใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อจะรักษาสภาพแวดล้อมที่พึงประสงค์ให้คงอยู่ (เสรี ลาขโรจน์, 2546, หน้า 63) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียน ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนครุคนหนึ่งที่สามารถให้การศึกษอบรมและกลม่อ มเกล้าจิตใจของคนได้ เพราะคนที่อยู่ในสภาพสังคมที่ดีจะซึมซับลักษณะที่ดีติดตัวไปโดยไม่รู้ตัว ดังนั้นกระบวนการและวิธีการดำรงรักษาสภาพแวดล้อมที่ถูกต้อง การมีส่วนร่วมในการรักษา สภาพแวดล้อมควมมีระเบียบวินัย ความสวยงามและความสมดุลทางธรรมชาติในสถานศึกษา นอกจากจะสามารถให้ความรู้ความคิดแก่ทุกคนที่อยู่ในสถานศึกษาแล้ว ยังสามารถส่งเสริมให้คน รู้สึกกระตือรือร้น ใคร่รู้ใคร่เรียน รู้จักวิธีการดำรงชีวิตและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและต่อ สภาพแวดล้อมอย่างถูกต้องด้วย และสภาพแวดล้อมที่ดีในการพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชน กลายเป็นสถานที่ที่มีค่าของชุมชน สามารถเป็นแกนนำในการพัฒนาและเป็นกำลังหลักของชุมชน ด้านต่างๆ ตามไปด้วย เช่น การอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชน การพัฒนาจริยธรรม ด้าน สภาพแวดล้อมของคนในชุมชน และการดำเนินงานอนามัยสภาพแวดล้อมภายในชุมชนให้

พัฒนาไปพร้อมกัน จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งแก่
ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนด้วย (เสรี ราชโรจน์, 2546, หน้า 60)

นอกจากนี้ สมทรง อินสว่าง (2538, หน้า 586-591) ได้เสนอหลักที่ควรคำนึงถึงในการ
จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ประกอบด้วย ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ อุทกสุขาภิบาล ปลอดภัย
จากโรคติดต่อ มีความร่มรื่น สวยงามและความสะอาดสบาย เหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกาย
ของเด็ก จากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก จากเครื่องเล่น
เช่น ชิงช้า ม้าหมุน ม้าโยก บันไดเลื่อน เครื่องเล่นต่างๆที่อยู่ในสภาพไม่แข็งแรงจะทำให้เกิดอันตราย
ของเด็ก การรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษามีการจัดเวรยามเพื่อไม่ให้เกิดการลักพาตัว หรือทำ
อันตรายต่อเด็ก บริเวณประตูหน้าต่างอยู่ในสภาพไม่แข็งแรงควรมีการซ่อมบำรุง เพื่อรักษาความ
ปลอดภัยของเด็ก ซึ่งปัจจุบัน โรงเรียนอนุบาลเอกชน ในพื้นที่กรุงเทพมหานครเขต 3 มีจำนวน
ทั้งสิ้น 85 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ เขตคลองสาน เขตจอมทอง เขตตลิ่งชัน เขตทวีวัฒนา เขตทุ่งครุ
เขตธนบุรี เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขตบางขุนเทียน เขตบางแค เขตบางบอน เขตบาง
พลัด เขตภาษีเจริญ เขตราชบุรีบูรณะ และเขตหนองแขม มีจำนวนนักเรียนอนุบาล 1 ถึงอนุบาล 3
ทั้งสิ้น 30,839 คน จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนการเรียนการ
สอน ระดับก่อนประถมศึกษาหรือระดับอนุบาล ใช้เวลาเรียน 3 ปี จัดการเรียนการสอนเน้นการ
เตรียมความพร้อมและการบูรณาการ ตามแนวการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชนกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่การศึกษา เขต 3
กรุงเทพมหานคร ซึ่งจะนำไปสู่การบริหารงานสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหาร ดังนั้น
การศึกษาเรื่องนี้จึงมีความสำคัญยิ่งซึ่งผลการวิจัย สามารถใช้เป็นแนวพัฒนาการบริหาร
สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัย เขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ต่อไปนอกจากนี้ผลของ
การวิจัย ซึ่งทำการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาระดับ
ปฐมวัย และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนที่มีต่อการบริหารสภาพแวดล้อม
ภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการความปลอดภัยภายในสถานศึกษาระดับ
ปฐมวัย เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัย
กรุงเทพมหานครเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ผู้ศึกษาในฐานะเป็น
ผู้บริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอน
ที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านความต้องการด้านกายภาพ และด้านอารมณ์ เพื่อที่จะนำผล
การศึกษารั้งนี้ เป็นข้อมูลในการพัฒนาโรงเรียนระดับปฐมวัย เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา
และผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนที่มีต่อการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของเอกชน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูปฏิบัติการสอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนเอกชนแตกต่างกัน
2. ครูปฏิบัติการสอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนเอกชนแตกต่างกัน
3. ครูปฏิบัติการสอนที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนแตกต่างกัน
4. ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนเอกชนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาได้ประมวลการจัดสภาพแวดล้อม โดยกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

มุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนที่มีต่อการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา (นรา สมประสงค์ และเสรี ลาซโรจน์, 2546, หน้า 38-39)

1.1 การบริหารสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

1.1.1 ด้านภูมิทัศน์

1.1.2 ด้านอาคารสถานที่

1.1.3 ด้านความปลอดภัย

1.2 การบริหารสภาพแวดล้อมทางสังคม

1.2.1 ด้านการบริหารจัดการ

1.2.2 ด้านการเรียนการสอน

1.2.3 ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 85 โรงเรียน จำนวน 1,235 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 3 ดังนี้

1) การบริหารสภาพแวดล้อมทางกายภาพ แบ่งเป็น 3 ด้านคือ ด้านภูมิทัศน์ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความปลอดภัย

2) การบริหารสภาพแวดล้อมทางสังคม แบ่งเป็น 3 ด้านคือ ด้านบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน และด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล

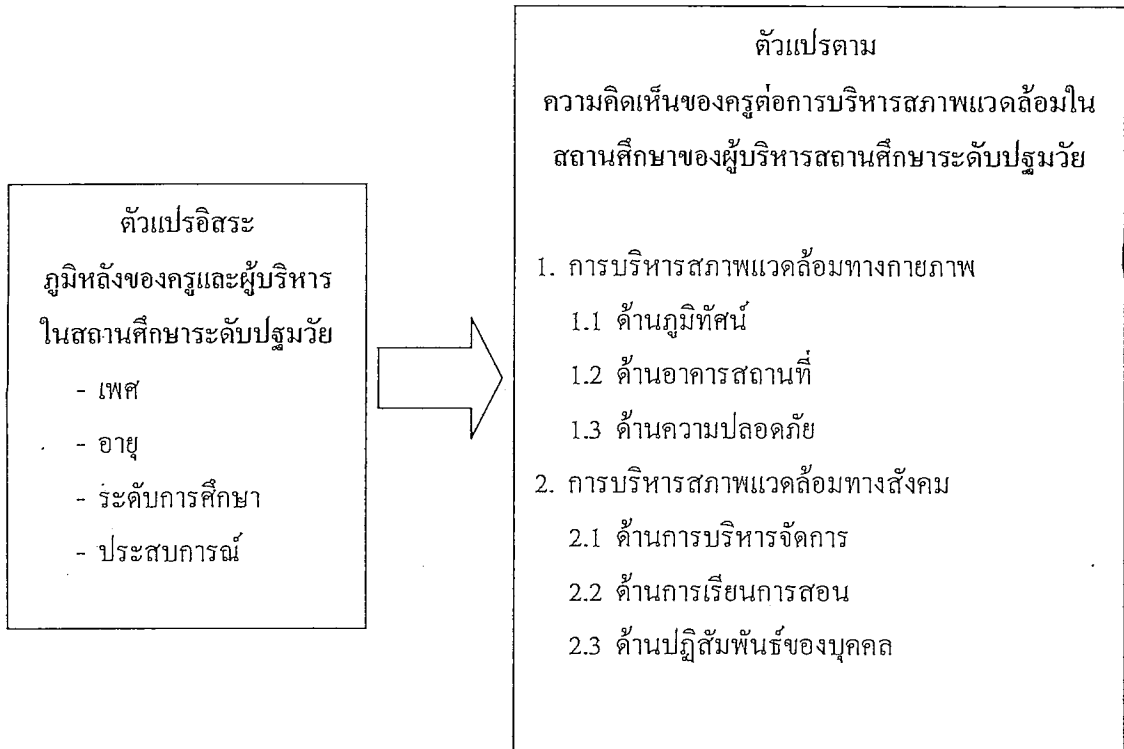
4. ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ ดำเนินในเดือนมกราคม พ.ศ.

2552

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ทำการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานศึกษาที่เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งทางกายภาพและสังคม

การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากร ได้ร่วมกันจัดสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งทางกายภาพและสังคมโดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีหลักการ กฎเกณฑ์การบริหารและการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้การบริหารในสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เป็นรูปธรรม ในสถานศึกษาที่สามารถเห็นได้โดยทั่วไป ได้แก่ บริเวณสถานศึกษา อาคารเรียน อาคารประกอบ และห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่สามารถมองเห็นหรือจับต้องได้ในสถานศึกษาจำแนกเป็น

สภาพแวดล้อมด้านภูมิทัศน์ หมายถึง บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เป็นรูปธรรม ภายในสถานศึกษาที่สามารถเห็นได้โดยทั่วๆ ไป ได้แก่ บริเวณสถานศึกษา บริเวณที่ตั้งอาคาร บริเวณที่พักผ่อน สวนหย่อมในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมภายในสถานศึกษา ได้แก่ สิ่งปลูกสร้าง ที่เป็นอาคารเรียน อาคารประกอบการและห้องปฏิบัติการในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย หมายถึง มาตรการและแนวปฏิบัติต่างๆ ที่กระตุ้นจิตสำนึกของบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่อย่างปลอดภัยเพื่อป้องกันอันตรายที่เกิดแก่บุคลากรในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการอยู่ปฏิบัติงานร่วมกันของคนในสถานศึกษา ซึ่งเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ของคนโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้จำแนกเป็น

สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ หมายถึง บรรยากาศการบริหารและการปฏิบัติงานบุคคลทุกฝ่ายที่มีความสุขมีความพอใจ และมีแรงจูงใจในการทำงาน

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน หมายถึง ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนหรือบรรยากาศในห้องเรียนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ หลักสูตร สื่อการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล

สภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล หมายถึง บรรยากาศ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาที่อยู่ร่วมกัน ได้แก่ การอยู่ร่วมกันของครูกับบุคลากรในสถานศึกษาครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ทำการบริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ คู่มือระบบการบริหารงานตามงานที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติการจัด โครงสร้าง การบริหารหลักสูตร และการเรียนการสอน การบริหารงบประมาณ การจัดการด้านธุรการ และบริหารการสนับสนุนงานต่างๆ การบริหารงานบุคคล การบริหารและบริการ ด้านกิจการนักเรียน การจัดการด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ที่อยู่ในโรงเรียน

ครูอนุบาลโรงเรียนเอกชน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงอนุบาล 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3)

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีความสวยงาม เป็นระเบียบ ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนการสอน
2. ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของครูในการปฏิบัติการสอนได้มากขึ้น